



ГЛАВА 3 Технічні бар'єри у торгівлі Угоди про асоціацію "Україна-ЄС" (УА)

БАЗОВА АНАЛІТИЧНА НОТАТКА

1. Зміст глави	2
1.1. Цілі глави	2
1.2. Заходи на імплементацію	2
1.3. Напрями імплементації	2
1.4. Географічні зазначення	3
1.5. Завдання з гармонізації	3
1.6. Поточний стан справ	4
2. Співвідношення Глави 3 "Технічне регулювання" і Глави 17 "Сільське господарство та розвиток територій"	5
3. Завдання для обласної аудиторії	7
• Депутати обласних рад	7
• Керівники департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій	7
• Вищі навчальні заклади	8
4. Завдання для міської аудиторії	8
• Місто	8
• Селище	9
5. Завдання для сільської аудиторії	10
• Об'єднана територіальна громада	10
• Район	11
• Село	11
6. Завдання для виробників	11
• Виробники базової сільгосппродукції	11
• Виробники харчових продуктів	12

1. Зміст глави

1.1. Цілі глави

Глава 3: "Технічні бар'єри у торгівлі" спрямована на зменшення технічних бар'єрів у торгівлі та розширення доступу продукції національних виробників на ринок ЄС шляхом створення зони вільної торгівлі протягом перехідного періоду, що не перевищує 10 років починаючи з дати набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (Угода), тобто до 2024 року.

1.2. Заходи на імплементацію

Для поетапної імплементації Угоди щодо розділу 3 Технічні бар'єри в [торгівлі розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 844-р](#) була схвалена **Стратегія розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року**. В стратегії зазначена необхідність подальшого реформування системи технічного регулювання з врахуванням таких трьох факторів:

- усунення технічних бар'єрів у торгівлі між ЄС та Україною;
- зобов'язань, які взяла Україна при вступі до СОТ;
- необхідності модернізації економіки шляхом збільшення обсягу інвестицій та підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку.

1.3. Напрями імплементації

Для імплементації Угоди про асоціацію та реалізації Стратегії були обрані такі основні напрямки:

- **адаптація законодавства** України у сфері технічного регулювання до законодавства ЄС;
- прийняття з метою застосування відповідних технічних регламентів **європейських стандартів як національних стандартів України** з одночасним скасуванням дії стандартів ГОСТ, які були розроблені до 1992 року;
- усунення дублювання функцій у сфері державного контролю за відповідністю продукції встановленим вимогам;
- забезпечення повної відповідності системи технічного регулювання України вимогам ЄС;
- посилення існуючої **матеріально-технічної бази для проведення оцінки відповідності** продукції встановленим вимогам;
- забезпечення визнання виданих Національним агентством з акредитації атестатів про акредитацію на європейському та міжнародному рівні;
- активізація співпраці центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій з європейськими та міжнародними організаціями із стандартизації, метрології, акредитації, оцінки відповідності та державного ринкового нагляду;
- забезпечення інтеграції систем обміну інформацією у сфері державного ринкового нагляду з відповідними системами ЄС;
- зміцнення інституціонального потенціалу органів державної влади, на які покладаються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності та розроблення технічних регламентів;
- здійснення заходів з підготовки до підписання **Угоди про оцінку відповідності з ЄС (Угода АСАА)** для окремих видів продукції з метою визнання результатів робіт з оцінки відповідності, проведених в Україні, на європейському та міжнародному рівні та просування на світовому ринку національної продукції;
- підвищення рівня обізнаності суб'єктів господарювання та інших зацікавлених сторін щодо нової системи технічного регулювання.

1.4. Географічні зазначення

Особливу увагу в Угоді приділена питанням захисту географічних позначень. Згідно з досягнутими домовленостями, Україна взяла на себе зобов'язання **утримуватися від використання близько трьох тисяч географічних зазначень**, включаючи деякі з тих, які зараз використовуються українськими виробниками (наприклад, коньяк, шампанське). В контексті відшкодування втрат українська сторона також домовилася про **десятирічному перехідному періоді** і можливості **застосування компенсаційного пакета**, спрямованого на створення умов для модернізації підприємств, яких торкнуться зміни в системі охорони географічних позначень, і просування української продукції під новими брендами на ринки ЄС. Таким чином, створюється унікальна можливість позиціонування українських продуктів на ринку ЄС за фінансової підтримки останнього.

1.5. Завдання з гармонізації

Відповідно до Угоди, протягом першого року набуття її чинності Україна повинна була гармонізувати законодавство з **п'ятьма директивами**, а саме щодо:

- загальної **безпеки продукції**,
- загальних вимог щодо акредитації та ринкового нагляду, що стосуються торгівлі продукцією,
- загальної системи маркування продукції,
- системи одиниць вимірювання
- відповідальності за дефектну продукцію.

Зобов'язання гармонізації законодавства з законодавством ЄС передбачалось у **27 сферах діяльності**:

- машини,
- електромагнітна сумісність,
- прості посудини високого тиску,
- обладнання, що працює під тиском,
- пересувне обладнання, що працює під тиском,
- ліфти,
- безпека іграшок,
- електричне обладнання, розраховане на певні граничні значення напруги,
- вимоги до **коефіцієнта корисної дії нових водонагрівальних котлів**, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі,
- прилади, що працюють **на газоподібному паливі**,
- **засоби індивідуального захисту**,
- технічні вимоги щодо енергоспоживання електричних побутових холодильників та морозильних камер,
- **неавтоматичні зважувальні прилади**,
- **зважувальні прилади**,
- суднове обладнання,
- медичні пристрої,
- активні імплантовані медичні пристрої,
- *in vitro* діагностичні медичні пристрої,
- обладнання та систем захисту, призначених для застосування у вибухонебезпечному середовищі,
- радіо- і телекомунікаційне термінальне обладнання та взаємне визнання його відповідності,
- канатні установки для перевезення людей,
- прогулянкові судна,
- будівельні вироби, включаючи заходи для їх впровадження,
- **пакування та відходи**,

- вибухові речовини цивільного призначення,
- зазначення маркування та стандартної інформації щодо споживання енергії та інших ресурсів, пов'язаних з енергетичними продуктами,
- високошвидкісні залізниці.

1.6. Поточний стан справ

Станом на 2017 рік були запроваджені загальні правові та інституційні засади для розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів та процедур оцінки відповідності. Для оцінювання відповідності вимогам ЄС та Угодам СОТ здійснено поступовий **перехід від обов'язкової сертифікації продукції до оцінки відповідності**.

З напрацюваннями стосовно імплементації Угоди в сфері технічного регулювання та усунення технічних бар'єрів в торгівлі, станом виконання Угоди про асоціацію, наступними кроками та очікуваними результатами від їх реалізації можна ознайомитися [на сайті Європейської правди](#). Зокрема, Україна повинна наблизити національне законодавство відповідно до технічних регламентів та систем стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС. Варто наголосити, що дана сфера співпраці є однією з найскладніших та найбільш тривалих, оскільки Україна зобов'язується гармонізувати та прийняти фактично усі правові норми ЄС щодо технічних стандартів для промислових товарів.

Згідно Плану заходів щодо реалізації стратегії, основними напрямками є: впровадження інформаційної системи управління стандартами, забезпечення визнання Національного агентства з акредитації на міжнародному та європейському рівні, посилення спроможності органів з оцінки відповідності до рівня, необхідного для належного виконання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів, забезпечення здатності органів державного ринкового нагляду ефективно виконувати свої функції, вдосконалення інформаційного забезпечення здійснення державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції, розвиток метрологічної системи України, зміцнення інституціонального потенціалу центральних органів виконавчої влади у сфері технічного регулювання, підвищення рівня обізнаності громадськості про нову українську інфраструктуру якості.

Досягнення щодо імплементації Угоди в сфері технічного регулювання та усунення технічних бар'єрів в торгівлі полягають в наступному:

10 лютого 2016 року набрав чинності Закон України "**Про технічні регламенти та оцінку відповідності**", яким визначено:

- загальні правові та інституційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів та процедури оцінки відповідності;
- норма про те, що оцінка відповідності повинна здійснюватися відповідно до стандартів ЄС, Угоди про усунення технічних бар'єрів в торгівлі та СОТ;
- **відміна централізованої реєстрації сертифікатів** відповідності у державній системі сертифікації.

Закон дозволяє національним виробникам пройти процедуру тестування та сертифікації в Україні, яка буде визнана в ЄС. Це дозволить скоротити витрати на отримання відповідної документації, сертифікацію та оцінку відповідності.

Зверніть увагу! Закон "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" не поширюється на санітарні та фітосанітарні заходи, оцінку відповідності якості зерна та продуктів його переробки, насіння та садивного матеріалу. А визначення самого терміну "**технічне регулювання**" – правового регулювання відносин у сфері визначення та виконання **обов'язкових вимог до характеристик продукції або пов'язаних з ними процесів та методів виробництва** стосується лише сфери нехарчової продукції.

З 27 європейських секторальних законодавчих актів, визначених Додатком III до Угоди, Україна прийняла 24 технічних регламенти, 22 з яких вже є обов'язковими.

Для спрощення ведення бізнесу та виконання Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність" та Закону України "Про технічне регулювання та оцінку відповідності" було прийнято 58 законодавчих актів.

Національні стандарти поступово узгоджуються з міжнародними та європейськими стандартами, перш за все ті, добровільне використання яких є доказом відповідності продукції вимогам технічних регламентів.

В 2017 році 13211 міжнародні та європейські стандарти прийняті як національні (станом на 27.12.2017 р.). У 2017 році прийнято 1439 національних стандартів, з яких 1358 – міжнародні та європейські стандарти, було гармонізовано 4161 національний стандарт з яких 1320 ідентичні міжнародним або європейським стандартам.

Зверніть увагу! Чимала частина стандартів, які гармонізовані з європейськими, стосується продуктів харчування.

Функції Національного органу стандартизації покладено на ДП «УкрНДНЦ», який представляє Україну в Міжнародній організації стандартизації та є офіційно визнаним розповсюджувачем електронних і паперових копій міжнародних та національних стандартів в Україні.

Національний орган зі стандартизації ще у минулому році видав наказ про скасування усіх ГОСТів, які були розроблені до 1992 року. Слід сказати, що величезна кількість ГОСТів, які підпали під дію цього наказу містили вимоги до методів контролю харчової і сільськогосподарської продукції. Технічні комітети мали замало часу аби переглянути ці 14475 ГОСТів, та для переведення їх у формат ДСТУ. Тому Національний орган зі стандартизації пролонгував застосування ГОСТів до 2019 року.

Крім цього у сфері технічного регулювання залишилась складова – підписання Угоди АСАА (Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції). Але знову ж таки, це угода стосується промислового обладнання, а не харчової продукції.

2. Співвідношення Глави 3 "Технічне регулювання" і Глави 17 "Сільське господарство та розвиток територій"

Оскільки мета Глави 3 УА полягає у розширенні доступу продукції національних виробників на ринок ЄС шляхом створення зони вільної торгівлі, а метою Глави 17 Угоди є сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій, зокрема шляхом **поступового зближення політик та законодавства**, то існують цілком певні точки дотику та спільні впливи від імплементації вимог зазначених глав.

Гармонізація стандартів з безпечності харчових продуктів тісно пов'язана з зазначеними вище технічними бар'єрами, оскільки ці обидва компоненти торговельного співробітництва між Україною та ЄС можуть слугувати так званими нетарифними бар'єрами у торгівлі. Важливість виконання зобов'язань нашою державою націлена, в першу чергу, на сприяння розвитку українського сільського господарства та харчової промисловості.

Очікувано, що імплементація Угоди буде мати позитивні наслідки для сфери сільського господарства та розвитку сільських територій в довгостроковій перспективі. Основним рушієм розвитку сільського господарства та сільських територій є наявність робочих місць в сфері класичної занятості сільського населення у вирощуванні сільськогосподарської продукції та

тваринництві, тож відкриття європейських ринків сприятиме зміцненню економічного становища сільського населення. Збільшення експорту та внутрішнього споживання сільськогосподарської та харчової продукції за рахунок створення умов для надання доданої вартості первинній продукції шляхом її переробки та реалізації харчової продукції також призведе до позитивної динаміки в зазначених сферах.

Для ЄС характерна наявність великої кількості специфічних та комбінованих технічних бар'єрів в торгівлі. **Ринки сільськогосподарських товарів є найбільш захищеними.** Але нині ЄС встановив нульові тарифи та збори на експорт **36 груп сільськогосподарської та харчової продукції.** Шляхи розвитку сільського господарства та сільських територій внаслідок збільшення виробництва сільськогосподарської та харчової продукції та зв'язок із технічним регулюванням полягають у наступному.

1) Для експорту продукції експортерам/виробникам слід отримати **сертифікат EUR 1**, який засвідчує походження продукту.

2) Експортер/виробник повинен провести **оцінку відповідності** своєї продукції вимогам законодавства і технічних регламентів ЄС. Під час проведення оцінки відповідності слід проводити лабораторні вимірювання лише в лабораторіях, які акредитовані на відповідність вимогам **ISO/IEC 17025** використовуючи методи контролю згідно вимог міжнародних та європейських стандартів. Таким чином, для національних виробників **гостро стоїть проблема наявності гармонізованих міжнародних та європейських стандартів на методи контролю продукції та підтвердження компетентності лабораторій щодо проведення заявлених вимірювань.**

3) **Засоби вимірювальної техніки** (виги, рН-метри тощо), які застосовують виробники для контролю показників сировини, напівпродуктів та готової продукції повинні бути калібровані та відображати дійсні значення показників.

4) Під час експорту продукції виробник повинен підтвердити **наявність та дієвість системи управління безпечністю харчових продуктів** згідно вимог міжнародних стандартів. Як правило, підтвердження відбувається шляхом **сертифікації.** Тому наявність національних гармонізованих стандартів на системи управління безпечністю харчових продуктів має вирішальне значення.

5) У разі вирощування/переробки сільськогосподарської продукції, яка відповідає вимогам до **органічного виробництва** виробникам слід провести процедуру оцінки відповідності вимогам законодавства ЄС та стандартам до органічної продукції та сертифікацію.

6) Слід створити умови, за яких експортеру/виробнику не потрібно буде проводити **повторну оцінку відповідності** продукції, системи управління безпечністю харчових продуктів в країні реалізації. Тому визнання виданих Національним агентством з акредитації атестатів про акредитацію лабораторій та органів сертифікації продукції та систем управління на європейському та міжнародному рівні є важливим.

7) Одним із технічних бар'єрів в торгівлі є невідповідність **правил маркування та етикетування продукції.** Тому гармонізація технічних регламентів щодо маркування продукції є гострим питанням покращення експортного потенціалу виробників.

У разі невідповідності вітчизняної сільськогосподарської та харчової продукції стандартам ЄС преференційний режим торгівлі у межах зони вільної торгівлі та дозволені нульові ввізні мита не будуть використані українськими виробниками для розширення асортименту експорту продукції в ЄС, натомість імпорт з ЄС сільськогосподарської та продовольчої продукції, яка вже відповідає всім технічним регламентам, буде безперешкодно надходити в Україну, створюючи **тиск на вітчизняного виробника на внутрішньому ринку.** Крім цього, через неузгодженість відповідних стандартів якості на український ринок зможе потрапити низькоякісна продукція, що не знаходить збуту на ринку ЄС, але яка створить умови для демпінгу якісних національних товарів.

Зверніть увагу! Питання формування масиву стандартів, які гармонізовані з європейськими та міжнародними, за умов дії Угоди про асоціацію набуває виключно термінового та актуального значення. На підтримку вітчизняного виробника, надання впевненості при експорті його продукції до країн ЄС при Торгово-промисловій палаті України планується створення міжнародного кластеру "ФайнийПродукт.УА", який має опікуватися питаннями стандартизації аграрної і харчової продукції і надавати підтримку і захист українському виробнику в контексті виконання умов Угоди про асоціацію.

3. Завдання для обласної аудиторії

В цьому розділі надається інформація про те, яким чином норми Глави 3 Угоди про асоціацію "працюють" для різних прошарків лідерів регіонального розвитку

• Депутати обласних рад

Ключовим чинником успішності євроінтеграційних процесів є співпраця в межах обласного депутатського корпусу з метою сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій на основі поступового зближення політик розвитку аграрного сектору та сільських територій. При складанні, обговоренні та схваленні **стратегічних планів регіонального розвитку на реалізацію таких політик** потрібно постійно звіряти позиції з текстом Угоди про асоціацію, зокрема Глави 3 УА, дбати про адекватне запровадження норм Угоди про асоціацію в життя.

Діяльність депутатського корпусу з перевірки власних рішень на відповідність нормам УА має виключити можливість неефективного використання місцевих ресурсів, створюватиме рамкові умови для надходження інвестицій та виводу на експорт продукції підприємств регіону. Параметри продукції і технологічних циклів підприємств регіону мають беззастережно відповідати гармонізованим стандартам!

Зверніть увагу! Комісії і депутати обласних рад при прийнятті своїх рішень повинні окремо пересвідчуватися, у тому числі **на основі чек-листів**, що такі рішення не протирічать глави 3 УА, натомість розвивають і конкретизують її положення.

• Керівники департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій

Основним завданням департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій є **участь у модернізації державної аграрної політики у відповідності до вимог законодавства ЄС**, поліпшення планування, розробки та запровадження заходів на реалізацію політики розвитку аграрного сектору та сільських територій з урахуванням положень глави 3 УА на місцях.

Саме на рівні області має відбуватися інтеграція дій на реалізацію сільськогосподарської політики та політики розвитку аграрних регіонів з урахуванням положень глави 3 УА щодо технічного регулювання та дотримання міжнародних стандартів.

Зверніть увагу! Бажано було б, щоб департаменти агропромислового розвитку вели широку освітню роботу у сфері стандартизації і сертифікації виробництва аграрної та харчової продукції у відповідності до вимог глави 3 УА та національної законодавчо-нормативної бази, надавали дієву підтримку контрольній та дорадчій діяльності саморегулювальних галузевих організацій (у тому числі в партнерстві з кластером "ФайнийПродукт.УА"), вели свої власні реєстри регіональних географічних зазначень, сільгоспідприємств, виробничі процеси яких відповідають міжнародним стандартам.

- **Вищі навчальні заклади**

Активна участь навчальних закладів регіону в поширенні інформації про главу 3 УА є запорукою сталого характеру євроінтеграційних процесів в Україні. Молоде покоління фахівців має отримувати інформацію на самих ранніх стадіях отримання спеціалізованих знань.

Вищим навчальним закладам варто запровадити навчальний курс "Принципи сучасного технічного регулювання" та спеціальні курси з вивчення загальних (так званих "горизонтальних") стандартів у сферах охорони довкілля, захисту праці, економіки та фінансів для найширшого загалу спеціалізацій. Множина галузевих стандартів міжнародних систем сертифікації має вивчатися в рамках спеціалізованих навчальних курсів для студентів відповідної спеціальності. Це дозволить створити передумови для кардинальної модернізації виробничої та управлінської діяльності підприємств аграрного сектору та харчової промисловості, залучення інвестицій для розвитку підприємств регіону в масовому порядку.

Зверніть увагу! Вищі навчальні заклади в регіонах можуть стати партнерами міжнародного кластеру "ФайнийПродукт.УА", вести освітню діяльність на основі сертифікованих навчальних програм і збільшувати свою привабливість за рахунок надання гарантій абітурієнтам щодо працевлаштування підготовлених фахівців на підприємствах регіону, які залучають інвестиції.

4. Завдання для міської аудиторії

В цьому розділі надається інформація про те, яким чином норми Глави 4 Угоди про асоціацію "працюють" на рівні міст та селищ

- **Місто**

Навряд чи в Україні знайдеться місто, в якому б не працювала низка невеликих місцевих підприємств, не намагався б розвиватися малий та середній бізнес. Зазвичай вироблена у містах продукція потрапляє на місцеві ринки. Однак зона вільної торгівлі вже найближчим часом має надати таким підприємствам нові можливості по розширенню ринків, залученню інвестицій. Чи зможе міська громада оперативного скористатися наданими можливостями і чи будуть вони реалізовані взагалі – залежить, в першу чергу, від обізнаності місцевих лідерів та їхньої здатності організувати міську спільноту до скоординованих дій на виконання умов Угоди про асоціацію.

Депутати міської ради, міський голова, виконавчі органи міського самоврядування мають тримати руку на пульсі дотримання міськими підприємствами європейських стандартів при виробництві електричного обладнання, водонагрівальних котлів на рідкому та газоподібному паливі, засобів індивідуального захисту, медичних пристроїв, будівельних виробів, якщо таке виробництво ведеться підприємствами міста, при пакуванні продукції та поводженні з відходами. Інший бік технічного регулювання – ринковий нагляд – полягає в забезпеченні контролю за відповідністю стандартам продуктів, які потрапляють до торговельних закладів та майданчиків міста. Це стосується всього спектру продукції, переліченого в пункті 1.5. даної нотатки, у тому числі машин, обладнання, що працює під тиском, медичних пристроїв, іграшок, вибухових речовин.

Питання, пов'язані з дотриманням норм Глави 3 "Технічне регулювання", мають перебувати в центрі уваги при формуванні стратегічних планів розвитку міста, враховуватися при розробці розпорядчих документів профільними комісіями міськради, дотримуватися в діяльності виконавчих органів міста. Всі це створить рамкові умови для діяльності малого та середнього бізнесу, підприємств міста.

Безпосередньо на підприємствах міста має бути запроваджена система галузевих стандартів на продукцію і виробничі процеси, яка відповідає вимогам національної нормативної бази та гармонізована з міжнародними стандартами. Також підприємства мають опікуватися запровадженням у свої виробничі та управлінські процеси соціальних та екологічних стандартів, низки стандартів щодо фінансів та економіки, які необхідні для успішного залучення інвестицій.

Робота органів місцевого самоврядування у сфері реалізації технічного регулювання з тісно пов'язана із освітньою діяльністю та діяльністю на захист споживача. Тож органи місцевого саморегулювання міста мають створити сприятливе середовище для освітян, які пропагують запровадження європейських стандартів у життя, роботи організацій із захисту споживача та прагнути до системної конструктивної співпраці з ними.

Необхідна консультативна, методологічна та організаційна допомога органам самоврядування міста може бути надана в рамках кластеру "ФайнийПродукт.УА".

Зверніть увагу! Глава 3 Угоди про асоціацію надає лише рамкові умови. Успішність діяльності підприємств, малого та середнього бізнесу міста та безпека міських споживачів – це питання реалізації положень Угоди про асоціацію на місцях. Роль міського голови, депутатів міськради, міськвиконкому, інтелігенції міста в цьому – ключова.

• Селище

Оскільки селище міського типу, як правило, формувалося свого часу навколо більш-менш потужного індустріального об'єкту, його унікальність з точки зору реалізації Глави 3 Угоди про асоціацію полягає у посиленні уваги громади селища до діяльності таких ключових підприємств, їх відновлення, перепрофілювання, модернізації на засадах сучасної системи технічного регулювання.

З іншого боку, ринкові трансформації останніх 20-30 років також спонукали до розвитку місцевого виробництва, послуг, активізації малого та середнього бізнесу.

Всіх цих виробничих сфер потенційно торкаються сучасні нормативи щодо 27 сфер діяльності, у тому числі машин, обладнання, що працює під тиском, пересувного обладнання, що працює під тиском, електричного обладнання, розрахованого на певні граничні значення напруги, коефіцієнтів корисної дії нових водонагрівачів котлів, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі, приладів, що працюють на газоподібному паливі, засобів індивідуального захисту, будівельних виробів, заходів для їх впровадження, сфери пакування та поводження з відходами.

З іншого боку, так само, як і у місті, дотримання стандартів на продукцію всього спектру, яка потрапляє до торговельних закладів та майданчиків селища – це справа органів самоврядування селища. Саме вони мають забезпечити дієвість державного контролю та ринкового нагляду над відповідністю продукції нормативам в межах селища.

Оскільки селища, як правило, пов'язані з промисловими підприємствами, оздоровчими та іншими закладами, роль місцевої інтелігенції в житті громади є однією з ключових. А відтак – особливого значення набувають заходи з просвіти, спрямовані на фахівців, освітян, лікарів та інших фахівців, які працюють у сучасному українському селищі.

Із зазначеного вище випливають завдання для органів місцевого самоврядування селища: формування умов для запровадження сучасних міжнародних стандартів в діяльність підприємств, розташованих на території селища, участь в заходах державного та ринкового контролю за дотриманням норм чинного законодавства та гармонізованих стандартів, залучення фахівців до просвітницької діяльності та заходів із захисту споживача.

Консультативна, методологічна та організаційна допомога органам самоврядування селища може бути надана в рамках кластеру "ФайнийПродукт.УА".

Зверніть увагу! Глава 3 Угоди про асоціацію надає рамкові умови у сфері дотримання стандартів на продукцію широкого спектру. Діяльність селищного голови, селищної ради, її виконавчих органів має бути спрямована на безпосереднє запровадження міжнародних стандартів у життя. Таке запровадження має відбуватися у двох вимірах: формування умов для дотримання стандартів місцевими виробниками і створення перешкод для поставки продукції, яка не відповідає стандартам, на місцевий ринок.

5. Завдання для сільської аудиторії

В цьому розділі надається інформація про те, яким чином норми Глави 3 Угоди про асоціацію "працюють" на рівні об'єднаних територіальних громад, районів та окремих сіл

• ОТГ

Оскільки об'єднані територіальні громади формувалися, у тому числі, з точки зору економічної доцільності, на території практично кожної ОТГ перебуває декілька аграрних (і не тільки аграрних) підприємств, до продукції і виробничих процесів яких Главою 3 висуваються конкретні вимоги. Тож голова ОТГ, депутати профільних комісій рад ОТГ, профільні виконавчі органи громади мають бути обізнаними з загальними вимогами щодо акредитації та ринкового нагляду стосовно торгівлі продукцією, системами маркування продукції, відповідальністю за дефектну продукцію, з вимогами ЄС і Угоди про асоціацію щодо продукції і процесів галузевих підприємств, які розташовані на території ОТГ, у тому числі сільгосп підприємств.

Органи місцевого самоврядування ОТГ в планах свого стратегічного розвитку мають приділити першочергову увагу створенню умов для дотримання підприємствами, які ведуть діяльність на території ОТГ, норм національної нормативної бази, директив ЄС та міжнародних стандартів у сферах, позначених Главою 3 УА, сприяти діяльності з оцінки відповідності. Також органи місцевого самоврядування ОТГ мають підтримувати функціонування системи ринкового контролю, сприяти заходам державного контролю на території об'єднаної громади.

Консультативна, методологічна та організаційна допомога головам ОТГ, головам профільних комісій та депутатам рад ОТГ, посадовцям виконкомів ОТГ може бути надана в рамках кластеру "ФайнийПродукт.УА".

Зверніть увагу! Глава 3 Угоди про асоціацію надає рамкові умови у сфері дотримання стандартів у визначених сферах на продукцію українських підприємств. Діяльність голів, депутатського корпусу, виконавчих органів ОТГ має бути спрямована на створення умов для безпосереднього запровадження міжнародних стандартів в діяльність підприємств, які розташовані на території ОТГ. Це сприятиме посиленню позицій підприємств ОТГ на ринках, стабілізації роботи виробників, а відтак – підвищенню добробуту об'єднаних територіальних громад.

- **Район**

Особливістю сільських районів є те, що на їх території працюють в основному сільськогосподарські підприємства, які виробляють базову сільгосппродукцію. Тож районні ради як органи, які представляють спільні інтереси органів місцевого самоврядування, розташованих на території району, мають підтримувати централізоване ведення освітньої діяльності щодо положень Угоди про асоціацію, директив ЄС із загальної безпеки продукції, вимог щодо акредитації та ринкового нагляду, що стосуються торгівлі продукцією, маркування продукції, відповідальності за дефектну продукцію.

Райрада та райвиконком мають формувати рамкові вимоги для забезпечення відповідності міжнародним стандартам, зокрема, машин, обладнання, що працює під тиском, електричного обладнання, водонагрівуючих котлів на рідкому чи газоподібному паливі, зважувальних приладів, будівельних виробів, процедур пакування та поводження з відходами.

Зверніть увагу! Особливість дій райрад на виконання положень Глави 3 УА полягає у тому, що вони мають централізувати і оптимізувати відповідні дії лідерів сільських громад.

- **Село**

Положення Глави 3 УА стосуються як виробників, так і споживачів продукції. З огляду на те, що промислові підприємства, як правило, не розташовують у селі, і не в кожному з сіл працює сільгосппідприємство, то завдання органів місцевого самоврядування на селі зводиться хіба що до отримання інформації про зміст Глави 3. У випадках, коли на території села працюють підприємства, сільських голова, сільрада та її виконком мають опікуватися питаннями створенням сприятливого середовища для забезпечення відповідності виробничих процесів сільгоспвиробників міжнародним стандартам. Також органи лідери місцевого самоврядування в селі мають сприяти захисту сільського споживача від продукції, яка не відповідає встановленим вимогам, у тому числі в інформаційному плані.

Зверніть увагу! На рівні сільської громади варто вжити заходів для поширення інформації про основи сучасного технічного регулювання, ринкового нагляду та захисту споживача, зокрема в напрямках, безпосередньо позначених в тексті Глави 3 УА.

6. Завдання для виробників

В цьому розділі надається інформація про те, яким чином норми Глави 3 Угоди про асоціацію "працюють" для виробників аграрної та харчової продукції

- **Виробники базової сільгосппродукції**

Позначені в Главі 3 УА сфери технічного регулювання навряд чи торкаються сільгоспвиробників у всій своїй множині, оскільки орієнтовані, перш за все, на промислову продукцію. Однак п'ять базових гармонізованих директив щодо загальної безпеки продукції, загальних вимог щодо акредитації та ринкового нагляду, що стосуються торгівлі продукцією, загальної системи маркування продукції, системи одиниць вимірювання, відповідальності за дефектну продукцію мають стати для них також дороговказом.

В світлі норм Глави 3 УА виробники сільгосппродукції постають, в першу чергу, споживачами промислової продукції і мають бути свідомими відносно норм європейських директив і сучасних міжнародних стандартів, яким має відповідати така продукція. Це стосується, зокрема, машин,

електричного обладнання, водонагрівальних котлів, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі, приладів, що працюють на газоподібному паливі, засобів індивідуального захисту, зважувальних приладів, будівельних виробів, пакування та відходів.

Зверніть увагу! Використання в своїх виробничих процесах машин, обладнання, пристроїв, матеріалів, які не відповідають нормам гармонізованого законодавства та міжнародних стандартів, може створити суттєві перешкоди при виведенні продукції на ринок. Тим більше небезпечно і неефективно інвестувати кошти в обладнання, яке не відповідає встановленим стандартам!

- **Виробники харчових продуктів**

Харчова продукція сьогодні виведена з-під дії Закону України "Про технічне регулювання та оцінку відповідності". Немає згадки про харчову продукцію також і серед 27 сфер, зобов'язання гармонізації в яких передбачене на рівні тексту Глави 3 УА. Однак це не означає, що принципи безпеки продукції, вимог щодо акредитації та ринкового нагляду, маркування, системи одиниць вимірювання, відповідальності за дефектну продукцію не стосуються сектору виробництва харчових продуктів.

Як і аграрії, виробники харчової продукції сьогодні виступають в ролі споживачів продукції, до якої Глава 3 УА висуває вимоги. Однак такий стан справ, скоріш за все, не буде тривати довго. Адже дотримання міжнародних стандартів є умовою виведення продукції українського виробника на міжнародні ринки вже сьогодні. Тож приділення першочергової уваги відповідності параметрів машин, обладнання, пристроїв, матеріалів, які використовуються у виробничих процесах, при оновленні обладнання забезпечить підприємство від негараздів, пов'язаних з сертифікацією продукції, особливо тієї, яку виробник планує поставляти на закордонні ринки.

Детальніше про гармонізовані галузеві стандарти може бути надана керівникам підприємств в рамках кластеру "ФайнийПродукт.УА".

Зверніть увагу! Попри відсутність прямих норм в Главі 3 про гармонізацію харчового законодавства, виробникам харчових продуктів варто адаптувати свої виробничі процедури та параметри продуктів до міжнародних стандартів на самих ранніх стадіях. Використання обладнання, яке відповідає нормам Глави 3 УА, є необхідною умовою визнання продукції, як такої, що відповідає міжнародним стандартам і може поставлятися на закордонні ринки.